

هدایت

درس پژوهی

راهبانی علی برای معلمان و مدیران

مؤلفان:

جنیفر استیپانک، کرسی اپل، لیندا لیونک، میشل تورنر مانگان، مارک میشل

مترجمان:

دکتر رضا ساکی داریوش مدنی

جنیفر استیپانگ، کری ایل، ملیندا لیونگ، میشل تورنرمانگان، ماری میتشل
هدایت درس پژوهی راهنمایی عملی برای معلمان و مدیران / مؤلفان جنیفر
استیپانگ ... [و دیگران]؛ مترجمان رضا ساکی، داریوش مدنی، ۲۶۳ ص.

ISBN 987-600-91883-0-7

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا،

عنوان اصلی:

Leading lesson study: a practical guide for teachers and
facilitators c 2007

تدریس - روش شناسی - تدریس اثربخش

LB ۱۰۲۷۱۳۸۹ ۴-ه/

[۳۷۱/۱۰۲]

کتابخانه ملی ایران ۲۰۸۶۰۷۳

انتشارات حکمت علوی

هدایت درس پژوهی راهنمایی عملی
برای معلمان و مدیران

صفحه آرا: مهرانگیز کردی

طراحی جلد: الهه پیراییده

چاپ اول: ۱۳۸۹

شمارگان: ۳۵۰۰

حق چاپ محفوظ

پاسداران - اول گلستان پنجم (شهید موسوی) پلاک ۲۰۵

شماره تلفن: ۴-۲۲۷۷۰۶۶۴۳

۰۹۱۲۵۴۷۱۹۰۸

فهرست مطالب

۱	مقدمه مترجمان
۵	پیش گفتار مؤلفان
۶	مخاطبان کتاب
۷	رویکرد حاکم بر محتوا
۷	خلاصه هر فصل

فصل اول: نگاهی کلی بر درس پژوهی

۱۳	درس پژوهی در زاین
۱۴	هسته عناصر درس پژوهی
۱۸	ایده‌های بزرگ
۲۰	ساخت یک مبنای تحقیقاتی برای درس پژوهی
۲۷	نظرات کلیدی

فصل دوم: استقرار زمینه کار در درس پژوهی

۳۴	شروع کار با اجزاء لازم
۳۶	حمایت‌های اضافی
۳۸	تهیه برنامه عمل درس پژوهی
۳۹	دعوت معلمان به مشارکت
۴۳	تخصیص زمان
۴۸	جلب حمایت مدیران
۵۰	جلب حمایت‌های بیرونی
۵۲	ایجاد فرهنگ همکاری در مدرسه
۵۴	چالش‌های استقرار مقدمات کار

۵۷	حرکت به مرحله بعدی
۵۷	نظرات کلیدی

فصل سوم: شروع چرخه درس پژوهی

۶۵	تهیه جدول زمانبندی
۶۸	برنامه اصلاحی و تدریس مجدد
۷۱	تشکیل گروه
۷۲	تعیین هنجارهای گروه
۷۵	حفظ هنجارهای گروه
۷۵	بسوی یک عمل جمعی
۷۹	تعیین یک هدف بلند مدت پژوهش
۸۰	راهنمادهای شناسایی هدفهای بلند مدت پژوهش
۸۷	چالش‌های شروع کار
۹۰	بازتاب و ارزیابی پیشرفت
۹۰	حرکت به مرحله بعدی
۹۱	نظرات کلیدی

فصل چهارم: برنامه‌ریزی درس پژوهی

۹۴	فرایند طراحی درس
۹۷	بررسی مواد تدریس
۹۹	گام ۱: تعیین موضوع
۱۰۵	گام ۲: نقشه واحد درس پژوهی
۱۰۸	گام ۳: تعیین اهداف
۱۱۴	گام ۴: تهیه طرح درس
۱۲۵	بازتاب و ارزیابی پیشرفت
۱۲۷	حرکت به مرحله بعدی
۱۲۸	نظرات کلیدی

فصل پنجم: تدریس، مشاهده و تهیه گزارش

نقش‌ها و مسؤولیتها.....	۱۳۳
آماده سازی برای مشاهده و تهیه گزارش.....	۱۴۰
جلسه پیش از مشاهده.....	۱۴۴
چالش‌های تهیه گزارش.....	۱۶۱
بازتاب و ارزیابی پیشرفت.....	۱۶۳
حرکت به سمت مرحله بعدی.....	۱۶۵
نظرات کلیدی.....	۱۶۶

فصل ششم: اصلاح و تدریس مجدد درس

چرا اصلاح و تدریس مجدد؟.....	۱۷۱
فرایند اصلاح درس.....	۱۷۳
گام ۱: جمع‌آوری و بازبینی داده‌ها.....	۱۷۵
گام ۲: تحلیل داده‌ها.....	۱۷۸
گام ۳: شناسایی تغییرات مورد نیاز.....	۱۸۲
گام ۴: اصلاح طرح درس.....	۱۸۵
چالشهای فراروی بازبینی و اصلاح.....	۱۸۶
بازتاب و ارزشیابی پیشرفت.....	۱۹۳
حرکت به مرحله بعدی.....	۱۹۵
ایده‌های کلیدی.....	۱۹۶

فصل هفتم: اهمیت بازتاب و تبادل نتایج

اهمیت بازتابها.....	۲۰۱
گزارش‌های درس پژوهی.....	۲۰۸
ارزشیابی درس پژوهی.....	۲۱۷
پیوند دادن بازتاب و ارزشیابی به یک چرخه جدید درس پژوهی.....	۲۳۱
نظرات کلیدی.....	۲۳۲

فصل هشتم: توسعه و تداوم درس پژوهی

۲۳۴	حفظ عناصر تشکیل‌دهنده و حفظ نیروی محرک
۲۳۵	تعامل با جابجائی‌ها
۲۳۶	افزودن به گروه‌ها
۲۴۰	استقرار درس‌پژوهی
۲۴۰	میزبانی در یک فضای باز
۲۴۴	اهداف یادگیری معلمان
۲۴۵	نظرات نهایی
۲۴۷	منابع
۲۵۸	پیوست

فهرست اشکال

شکل ۱.۱	فرایند درس پژوهی	۱۲
شکل ۱.۲	عناصر اصلی درس پژوهی	۱۵
شکل ۱.۳	مقایسه برخی روشهای رشد حرفه‌ای با درس پژوهی	۱۹
شکل ۲.۱	برنامه عمل درس پژوهی	۴۱
شکل ۲.۳	منابع حمایت بیرونی	۵۲
شکل ۳.۱	برنامه درس پژوهی: مسوولیت‌های گروه	۶۳
شکل ۳.۲	انتخاب‌های برنامه زمانی	۶۶
شکل ۳.۳	نمونه فهرست زمانبندی برنامه‌ریزی	۶۷
شکل ۳.۴	برنامه عمل درس پژوهی: جدول زمانی	۷۰
شکل ۳.۵	نمونه‌های اهداف علوم	۷۹
شکل ۳.۶	برخی نمونه‌های مفید: دانش‌آموزان کنونی و آرمانی	۸۱
شکل ۳.۷	اهداف توسعه مدرسه	۸۲
شکل ۳.۸	بیانیه‌های ماموریت مدرسه	۸۴
شکل ۳.۹	بیان هدف پژوهش	۸۷
شکل ۴.۱	فرایند طراحی درس	۹۵
شکل ۴.۲	ابزار برنامه‌ریزی: شناسایی موضوعات	۱۰۲
شکل ۴.۳	سوالات راهنما - تعیین موضوع	۱۰۳
شکل ۴.۴	مرحله اول: تعیین موضوع	۱۰۴
شکل ۴.۵	نمونه نقشه واحد تست‌های شیمیایی	۱۰۶
شکل ۴.۶	گام ۲: نقشه واحد	۱۰۸
شکل ۴.۷	مثالهای اهداف دروس	۱۰۹
شکل ۴.۸	گام ۳: شناسایی اهداف	۱۱۱
شکل ۴.۹	نمونه شروع واحد	۱۱۳
شکل ۴.۱۰	فرایند درس - بخش ۱	۱۱۶
شکل ۴.۱۱	فرایند درس - بخش ۲	۱۱۹

- شکل ۱۲. ۴ نمونه درس پژوهی ۱۲۰
- شکل ۱۳. ۴ ارزشیابی ۱۲۱
- شکل ۱۴. ۴ سؤالات راهنما- بخش فرایند درس ۱۲۲
- شکل ۱۵. ۴ مرحله ۴: ایجاد طرح درس ۱۲۵
- شکل ۱۶. ۴ عناصر هسته درس پژوهی ۱۲۶
- شکل ۱۷. ۴ گزارش عضو گروه - جلسه برنامه ریزی ۱۲۹
- شکل ۱۸. ۴ گزارش هماهنگ کننده- جلسه برنامه ریزی ۱۳۰
- شکل ۱. ۵ نمونه برنامه زمانبندی شده- روز کامل ۱۴۳
- شکل ۲. ۵ نمونه برنامه زمانبندی شده- نصف روز ۱۴۳
- شکل ۳. ۵ رهنمودهایی برای مشاهده در درس پژوهی ۱۴۸
- شکل ۴. ۵ دفتر ثبت رخداد عضو گروه- بعد از گزارش گیری ۱۶۰
- شکل ۵. ۵ دفتر ثبت رخداد ناظر بیرونی- بعد از گزارش گیری ۱۶۱
- شکل ۶. ۵ عناصر اصلی درس پژوهی ۱۶۴
- شکل ۱. ۶ مرحله بازبینی و اصلاح درس ۱۷۴
- شکل ۲. ۶ نمونه یادداشتها برای آرایه گزارش ۱۷۶
- شکل ۳. ۶ مرحله جمع آوری و مرور داده ها ۱۷۸
- شکل ۴. ۶ گام ۲ تحلیل داده ها ۱۷۹
- شکل ۵. ۶ اصلاح گزارش - تفسیرها و مشاهدات کلی ۱۸۰
- شکل ۶. ۶ نمونه بازبینی ۱۸۴
- شکل ۷. ۶ گام ۳. تعیین تغییرات لازم ۱۸۵
- شکل ۸. ۶ گام ۴ اصلاح طرح درس ۱۸۶
- شکل ۹. ۶ عناصر اصلی درس پژوهی ۱۹۴
- شکل ۱. ۷ نمونه هایی از عبارات در بازتاب ۲۰۴
- شکل ۲. ۷ نمونه فعالیت بازتابی درس پژوهی ۲۰۵
- شکل ۳. ۷ بخوانید و بازتاب را انجام دهید ۲۰۵
- شکل ۴. ۷ محتوای گزارش درس پژوهی - گزینه ۱ ۲۱۰
- شکل ۵. ۷ مفاهیم گزارش درس پژوهی - گزینه ۲ ۲۱۰

- شکل ۷.۶. دستاوردهای درس پژوهی ۲۱۱
- شکل ۷.۷. راهنمای تدوین گزارش درس پژوهی ۲۱۵
- شکل ۷.۸. منابع ارزیابی و سنجش ۲۲۰
- شکل ۷.۹. درس پژوهی - راهکارهای یادگیری کلیدی ۲۲۳
- شکل ۷.۱۰. ثبت شواهد - راهکارهای یادگیری کلیدی ۲۲۳
- شکل ۷.۱۱. پرسش‌نامه درس پژوهی پاتوکت ۲۲۶
- شکل ۷.۱۲. یافته‌های ارزشیابی - فرمت پوستر مانند ۲۲۹
- شکل ۸.۱. برنامه عمل اجرای فضای باز درس پژوهی ۲۴۲

مقدمه مترجمان

معلمان مهمترین رکن نظام آموزشی در فرایند پرورش دانش آموزان به شمار می آیند و بنابراین آنها باید بیش از پیش برای ایفای نقشهای دشوار، حساس و مهم خود آماده شوند. مدیریت تدریس بعنوان کانون آموزش و پرورش برعهده معلمان است. پیچیدگیهای تدریس از دیر باز، این عرصه دیرینه را به عنوان زمینه ای بسیار مستعد برای گفتگوهای اساسی و پژوهشهای مستمر برجسته ساخته است. اینکه چگونه می توان شرایط را برای نیل به یادگیری اثربخش فراهم ساخت، همچنان موضوعی داغ برای جستجو و گفتگو در محافل علمی - آموزشی به شمار می آید. یکی از مسیرهای اصلی برای آماده سازی معلمان، آگاهی از نقش، وظایف و رسالتهای دشوار آنها در حوزه های مختلف و در نتیجه تعیین دانش، مهارتها و توانمندیهای مورد نیاز برای ایفای مؤثر وظایف آنان است. به عبارتی برای تربیت مؤثر معلمان ابتدا باید ماهیت شغلی آنها و همچنین نیازمندیهای متناسب با این ماهیت را درک کرد تا بتوان بر اساس آن برنامه های آموزشی مورد نیاز را در این زمینه طراحی و به مرحله اجرا درآورد.

از جمله ویژگیهایی که ماهیت حرفه معلمی را نمایان می سازد، موقعیت پیچیده آن برای عمل است که در نتیجه مواجهه دایمی معلمان با بروز پدیده هایی پیچیده و نسبتاً نوظهور در کلاس درس بوجود می آید. این موقعیت، تصمیم گیری در این عرصه را بسیار ظریف و دشوار ساخته است.

به این ترتیب معلمان برای تصمیم گیری مؤثر در کلاس درس، نیازمند به دانش بایسته ای هستند که از منابع متعددی قابل دریافت می باشند. آنها بخشی از این دانش را می توانند از دستاوردهای پژوهشی پژوهشگران خارج از کلاس درس و مدرسه به عنوان بنیادها و اصول مشترک تدریس دریافت و در اختیار گیرند. اما پژوهشهای دیگران نمی توانند به تنهایی پاسخگوی نیازهای معلمان در همه ابعاد و زمینه ها باشند. نیاز معلم به دانش مدیریت پدیده های روزانه کلاس درس، باید از نزدیک ترین موقعیت به پدیده یعنی توسط خود معلم تولید و به کار گرفته شود.

برای تدریس خوب قاعده‌ای تجویزی وجود ندارد. معلمان برای تدریس خود روزانه تصمیمات فراوانی می‌گیرند که بسیاری از آنها تصمیماتی کاملاً جدید به شمار می‌آیند. از این رو آنها نمی‌توانند فرایند تصمیم‌گیری در کلاس درس را متوقف به دریافت دانش از پژوهشگران بیرونی نمایند و به عنوان کارگرانی فکور، خود باید در مسیر پژوهشگری و تولید دانش بومی مورد نیاز در کلاس درس حرکت نمایند.

با توجه به این موقعیت دشوار است که مفهوم معلم فکور^۱ و پژوهشگر^۲ جایگاه اساسی خود را باز می‌یابد. در طی دهه‌های اخیر مفهوم بازتاب بمنزله ژرف اندیشی در تدریس، بعنوان ضرورتی اساسی در تربیت معلم سرتاسر دنیا مورد توجه قرار گرفته است. جنبش تفکر در تدریس، معلم را بعنوان یک عنصری حرفه‌ای در عرصه عمل مطرح می‌کند که خود باید به عنوان یک کارگزار فکور در مسیر رشد فردی عمل کند. در رویکرد معلم فکور، اصل بر این است که ساختارهای ذهنی معلم نقش اساسی در عمل تدریس دارد و از این رو معلم باید با پژوهش در مسیر نقد و بازاندیشی و بازسازی این ساختارها قرار گیرد. بازتاب از طریق پژوهش این امکان را فراهم می‌آورد که معلم ساختارهای ذهنی خود را در معرض دایمی تحلیل های انتقادی قرار دهد و به این ترتیب مرتب خود را رشد و ارتقاء دهد. از این رو امروزه همه صاحب نظران بازتاب را بعنوان جزء اصلی یک تدریس خوب می‌دانند. تدریس بازتابی (عمل فکورانه)^۳ یک رویکرد سازنده‌گرایی به تدریس و حل مسأله است.

از جمله رویکردهای بازتابی به تدریس، بهره‌گیری معلمان از روش درس پژوهی^۴ در فرایند تدریس است. درس پژوهی همچنین بعنوان یکی از مؤثرترین روشهای توسعه حرفه‌ای معلم تلقی می‌شود که از درون مدارس ژاپنی مطرح و منتشر شده است. در این روش، معلمان با حضور در گروه‌های کوچک و طرح بحثهای اساسی پیرامون تدریس، به روشهای بهتری برای کار با دانش‌آموزان دست می‌یابند.

1. Reflective teacher
2. Teacher as a researcher
3. Reflective practice
4. lesson study

نتایج شگفت انگیز درس پژوهی در توسعه حرفه‌ای معلمان و بهبود تدریس موجب توجه روز افزون به استفاده از این رویکرد در نظامهای آموزشی سطح جهان شده است. کتاب حاضر برگرفته از کوششی هنرمندانه است که نویسندگان برجسته آن برای اشاعه اندیشه درس پژوهی در سطح نظامهای آموزشی جهان بویژه امریکا مطرح کرده‌اند. ویژگی بارز این کتاب برجسته ساختن گامهای عملی مورد نیاز در فرایند درس پژوهی است که با مثالهایی متعدد ارایه شده است. به عبارتی این کتاب راهنمایی عملی برای ورود معلمان به عرصه درس پژوهی فراهم ساخته است.

در ایران نیز توجه به معلم فکور با طراحی برنامه معلم پژوهنده و دوره های آموزشی اقدام پژوهی در طی دو دهه گذشته آغاز شده است. در آذر ماه سال ۱۳۸۸ نیز کتابی با عنوان سواد پژوهشی معلم تألیف و به علاقه‌مندان به توسعه پژوهش در مدرسه عرضه گردید. در آن کتاب مباحث گسترده ای در باره ضرورت، اهمیت و چگونگی تاثیرگذاری فرایند پژوهش بر کار معلم ارایه شده است. از جمله مباحث ارایه شده در کتاب سواد پژوهشی معلم، معرفی روشهای پژوهشی معلم محور است که ناظر بر رویکرد معلم پژوهنده است. به همین ترتیب در آنجا بصورت اجمالی روش درس پژوهی معرفی شده است که در کتاب حاضر به این بحث به صورت جامع و تفصیلی پرداخته شده است.

با توجه به نقش درس پژوهی در تکمیل برنامه معلم فکور و پژوهنده، تهیه منبعی مناسب برای طرح دقیق و عملیاتی تر موضوع و در نتیجه آموزش روش آن، کاملاً ضروری می‌نمود. این کتاب به همین مناسبت و در راستای اشاعه این رویکرد و توجه جدی‌تر به آن در آموزش و پرورش ایران انتخاب و ترجمه شده است. بنابر این مخاطبان آن همه کسانی خواهند بود که تعهدی نسبت به توسعه آموزش و پرورش کشور و در نتیجه بالندگی دانش‌آموزان این کشور دارند. بویژه مدیران مدارس و معلمان می‌توانند با تکیه بر محتوای این کتاب، به سهولت با روش کار درس پژوهی و نحوه استفاده از آن در مسیر توسعه حرفه‌ای خود آشنا شوند.

امیدوار است که انتشار این کتاب به فارسی بتواند به اهداف خود نزدیک و مورد توجه مخاطبان خود قرار گیرد. در خاتمه از همه افرادی که به انتشار آن کمک نموده اند تقدیر و تشکر می‌شود.

پیش گفتار مؤلفان

درس پژوهی یک رویکرد توسعه حرفه‌ای است که در آن معلمان با یکدیگر در تدوین طرح درس، اجرا و مشاهده نتایج آن مشارکت و همکاری می‌کنند. آنها در این مسیر با گردآوری اطلاعات از نحوه یادگیری دانش‌آموزان، بصورت گروهی برای اصلاح روشهای تدریس خود تلاش می‌کنند. فرایند درس پژوهی با توسعه درک و یادگیری معلمان از روشهای مؤثر تدریس، زمینه را برای نیل به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فراهم می‌سازد.

توجه به درس پژوهی که دارای تاریخ دیرینه‌ای در آموزش و پرورش ژاپن می‌باشد، به سرعت بعد از انتشار نتایج موسسه تیمز TIMSS رو به گسترش نهاد (Stigler & Hiebert 1999) بسیاری از افراد قدرت بالقوه درس پژوهی در تغییر روشهای تدریس و پیشرفت در یادگیری را درک می‌کنند، اما پژوهشگران آموزشی که در حال تطبیق الگوی ژاپنی درس پژوهی می‌باشند با مشکلاتی پیش رو مواجه هستند. تغییر روشهای قدیمی توسعه حرفه‌ای معلمان و سازماندهی مدارس به مکانی برای یادگیری معلمان، آسان نمی‌باشد. مدارس نیازمند به شرایط، عناصر و تجهیزاتی هستند که راهبردها، الگوها و ابزار مورد نیاز را جهت تسهیل فرایند درس پژوهی در اختیار آنها قرار دهد.

هدف این کتاب معرفی جزئیات فرایند درس پژوهی می‌باشد. این کتاب شرح می‌دهد که چگونه معلمان درس پژوهی را به مدارس می‌برند و تصویری از درس پژوهی را در اختیار پژوهشگران آموزشی قرار می‌دهند. همچنین هدف این کتاب توصیف مفهوم درس پژوهی نه فقط به عنوان یک فرایند بلکه به عنوان یک ایده بزرگ و روش تفکر است که در خلق دانش حرفه‌ای مؤثر می‌باشد.

با توجه به نو بودن موضوع درس پژوهی در آموزش و پرورش امریکا، راهبردها، ابزارها و مثالها به گونه‌ای محسوس طراحی شده اند تا فرایند درس پژوهی قابل فهم تر باشد. این کتاب قصد تجویز و یا تعیین چگونگی اجرای روشهای درس پژوهی را برای همه گروههای درس پژوهی ندارد، بلکه کمکی به معلمان است تا برای شروع کار در مدرسه به منبعی راهنما دسترسی یابند. با ارائه مرحله به

مرحله، ابزارها به کمک آن می‌ایند و مثال‌ها آنرا به زندگی واقعی در مدرسه نزدیک‌تر می‌کند.

هدف این کتاب کمک به خوانندگان در جهت درک معنی طراحی درس به صورت جمعی و یا فعالیت در بحثهای یادگیری دانش‌آموزان در طی مراحل گزارش نویسی در فرایند درس‌پژوهی می‌باشد.

معلمانی که شروع به کار می‌کنند، اغلب درس‌پژوهی را از تصورات قبلی خود مشکل‌تر می‌بینند. چنانچه فرناندز و چاکش^۱ (۲۰۰۴) اشاره می‌کنند که «یادگیری درس‌پژوهی آسان است ولی اجرا و تسلط بر آن مشکل است». بنابر این گروه‌ها اغلب با کمکهای حرفه‌ای از سایر دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها کار را شروع می‌کنند. گر چه هنوز بسیاری از مدارس با وجود نیاز، به چنین کمکهایی دسترسی ندارند. مدارس حتی با وجود دریافت کمکهای حرفه‌ای در این زمینه، باز هم دشواری کار را در عمل تجربه می‌کنند. با این حال مدارس نیز که بدون کمک از خبرگان درس‌پژوهی شروع به کار می‌کنند، ممکن است به نتایج مثبتی هم برسند.

مخاطبان کتاب

این کتاب برای برآورد نیازهای طیف متنوعی از افراد تهیه شده است. برای آنهایی که در یادگیری این روش تازه کار هستند، کتاب جزئیات ورود به فرایند را فراهم نموده است. اعضای جدید گروههای درس‌پژوهی اطلاعاتی را بدست می‌آورند که ممکن است در حوزه‌های جدید یادگیری از آن استفاده کنند. گروههای با تجربه‌تر دیدگاههای جدیدتری در زمینه آن به دست می‌آورند. همچنین برای مدیرانی که قصد شروع درس‌پژوهی در مدرسه را دارند، مفید می‌باشد.

این منبع احتمالاً برای افرادی که با گروههای درس‌پژوهی در نقش هماهنگ‌کننده کار می‌کنند نیز قابل استفاده است. افراد زیاد و مختلفی می‌توانند این نقش را بعهده بگیرند. معلمانی که در درس‌پژوهی به مهارت دست پیدا می‌کنند بعدها به عنوان یک هماهنگ‌کننده به گروههای جدیدتر کمک می‌کنند. این گروههای حرفه‌ای می‌توانند در زمانهایی که منطقه آموزشی با کمبود نیروی ماهر رو به رو می‌شود در نقش هماهنگ‌کننده‌ها قرار گیرند.

رویکرد حاکم بر محتوا

فرایند بکار گرفته شده در تالیف کتاب، بازتابی از روحیه همکاری حاکم بر جریان درس‌پژوهی است. گروه مولفان با یکدیگر در تالیف و طراحی کتاب مانند یک گروه درس‌پژوهی همکاری و تبادل نظر داشته و از تجربیات یکدیگر - که هر نفر با خود به همراه داشت - استفاده نموده‌اند.

خلاصه هر فصل

فصل ۱: دیدگاه کلی ای از درس‌پژوهی و دلایل اهمیت این فعالیت را ارائه می‌دهد، خوانندگان این فصل می‌توانند از اطلاعات آن برای کمک به ساخت یک چارچوب درس‌پژوهی در مدرسه یا منطقه آموزشی استفاده کنند.

فصل ۲: پشتیبانی‌های ضروری در درس‌پژوهی را مانند فرصت‌های زمانی جهت همکاری گروهی در مدرسه و حمایت‌های مدیر مدرسه و شورای معلمان را متذکر می‌شود.

فصل ۳: شامل ابزارها و پیشنهادات برای تسهیم مسوولیت‌ها، زمانبندی جلسات و ضرورت ایجاد گروهی پویا می‌باشد. در ابتدای این فصل به نکاتی در باره شناخت هدف‌های بلند مدت درس‌پژوهی اشاره شده است.

فصل ۴: راهنمای گروه درس‌پژوهی در فرایند برنامه‌ریزی می‌باشد. راهبردها و ابزارها باعث هرچه منسجم‌تر و روشن‌تر شدن این مرحله از چرخه درس‌پژوهی می‌گردد.

فصل ۵: توصیف‌گر نحوه مشاهده و تهیه گزارش در درس‌پژوهی بویژه توجه به چالش‌های اجرا در فعالیتهای گزارش‌گیری می‌باشد.

فصل ۶: با هدف راهنمایی در بازبینی و تدریس مجدد ارایه گردیده است. گروه ابزارها و راهبردهایی را برای استخراج اطلاعات برگرفته از مشاهده و مباحث مطرح شده، تعیین می‌نماید.

فصل ۷: به خواننده کمک می‌کند تا با بازتاب بر کارشان به تهیه گزارش درس پژوهی بپردازد. این بخش همچنین پیشنهاداتی را برای ارزشیابی نهایی و تکوینی فرایند درس پژوهی ارائه می‌دهد.

فصل ۸: پیشنهاداتی را برای حفظ و ادامه درس پژوهی و تعامل با اعضای که اضافه و کم می‌شوند ارائه می‌کند، که شامل راهبردهایی برای پیوستن معلمان بیشتر به فرایند درس پژوهی و ایده‌هایی جهت افزودن به تمرینهای درس پژوهی در طول زمان می‌باشد.

www.ketab.ir